

TISKOVÁ ZPRÁVA

Nová publikace o staviteli Martinellim, který udával trendy barokní architektury na jihu Čech

České Budějovice, 9. února 2021

Českobudějovické územní pracoviště Národního památkového ústavu vydalo monografii věnovanou životu a dílu vídeňského architekta Antona Erharda Martinelliho (1684–1747) ve schwarzenberských službách. Autor publikace, Martin Šanda, se zaměřuje především na jeho působení na dvoře Adama Františka ze Schwarzenbergu v letech 1722–1732. Publikaci je možné zakoupit za zvýhodněnou cenu 650,- Kč v e-shopu NPÚ.

Národní památkový ústav vydává již od roku 2009 reprezentativní ediční řadu Monumenta, která se mimo jiné zaměřuje na rozsáhlejší soubory děl umělců činných v 18. a 19. století na schwarzenberském dvoře. „Po dvou malířích, Johannu Georgu de Hamiltonovi a Ferdinandu Runkovi, jsme se tentokrát zaměřili na architekta,“ prozradil editor knihy Martin Gaži. Stavitel Anton Erhard Martinelli byl ve Vídni spolupracovníkem nejvěhlasnějších barokních mistrů, včetně Johanna Bernharda Fischera z Erlachu. „Přenášel tak umělecké impulzy z exkluzivního prostředí císařské Vídně na schwarzenberská venkovská panství, nacházející se nejen na jihu, ale i na severu a na východě barokních Čech,“ upřesnil autor publikace Martin Šanda.

Monografie věnovaná životu a dílu Antona Erharda Martinelliho (1684–1747) se zaměřuje na jeho působení ve službách Adama Františka ze Schwarzenbergu (zejména v letech 1722–1732) v širší srovnávací perspektivě jeho prací pro jiné stavebníky i dobových architektonických trendů. Přináší rekonstrukci kontaktu „knížecího stavitele“ s jeho šlechtickým zadavatelem i aparátem panských služebníků, v první řadě místních hejtmanů a polířů. „Martinelli ve své práci vynikal technickou precizností, které si kníže velmi cenil. Bylo tak mimo jiné možné přesněji naplánovat ekonomickou náročnost staveb,“ dodává Martin Šanda. Ne vždy byla spolupráce jednoduchá. Martinelliho návrhy si místní políři nejednou upravovali po svém, některé stavby změnili natolik, že můžeme Martinelliho přímé autorství v podstatě vyloučit. To je i případ českobudějovické radnice. „Reálně je radnice daleko spíše dílem políra Kolečného, který navrhl nejen její vnitřní dispozici či podobu konkrétních detailů, ale bezpochyby zásadně změnil i Martinelliho návrh fasády,“ uvádí Martin Šanda.

Zámky Hluboká, Třeboň, Český Krumlov, Orlík, hospodářské budovy v Olešníku, Humňanech, Skočicích či Tálíně, církevní stavby ve Veselí nad Lužnicí, Ševětíně, Ledenicích, Lštění či Svaté Magdaléně – všude tam i na mnoha dalších místech zanechal Martinelli svůj větší či menší otisk. Martin Šanda prostudoval četné Martinelliho projekty pro schwarzenberská panství nejen v Čechách, ale i ve Vídni či ve středních Francích, neopomněl ani nezrealizované návrhy (například skvělý projekt chýnovského zámku). Kniha je bohatě vybavená nejen fotografiemi současného stavu daných staveb, ale zejména fotokopii Martinelliho architektonických plánů v celcích i detailech. „Zvlášť cenné je ucelené zachycení tematické šíře Martinelliho prací od reprezentačních staveb až po stodoly a seníky. Fondy Státního oblastního archivu v Třeboni jsou neobyčejně bohaté a jeho odborní pracovníci nám i v pandemických časech prokazovali velikou vstřícnost,“ dodává Martin Gaži.

Martinelliho návrhy jsou neobyčejně precizně zhotovenými díly osobité výtvarné kvality. „Co vlastně vidíme, máme-li před očima plány, které Martinelli podepsal, a budovy, jež mu připisuje dosavadní literatura?“, táže se Martin Šanda. „Autor při soustředěném hledání motivace rozdílů mezi tvůrčími záměry a výslednou realitou přinesl neotřelý pohled na středoevropskou architekturu 17. a 18. století,“ prozrazuje jeden z hlavních důvodů vzniku knihy Martin Gaži.

Knihu s názvem „Anton Erhard Martinelli (1684-1747). Vídeňský architekt ve schwarzenberských službách“ lze aktuálně zakoupit za zvýhodněnou cenu 650,- Kč v e-shopu NPÚ. Po pomnutí nejprísnejších epidemiologických opatření vlády ČR bude možné knihu zakoupit v knihovně nebo galerii NPÚ na Senovážném nám. 6 v Českých Budějovicích. V nejbližší době se kniha objeví také na e-shopu knihkupectví Kosmas a Juditina věž.

Předem děkujeme za zveřejnění zprávy v médiích.

Kontakty:

- **Ing. Daniel Šnejd**, ředitel
NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích, mob. 724 053 332, snejd.daniel@npu.cz
- **Mgr. Martin Gaži**
NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích, mob. 724 929 933, gazi.martin@npu.cz

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je v Jihočeském kraji naplňovat poslání odborné a vědeckovýzkumné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, např. vést odborný dohled, zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat bezplatné konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek a vlastníkům objektů v plošně chráněných územích při obnovách těchto objektů a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Českých Budějovicích dále zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky, podílí se následně na jejich evidenci a provádí archeologické i jiné průzkumy. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám. V neposlední řadě vydává řadu odborných i populárně naučných publikací, vede veřejně přístupnou knihovnu, provozuje galerii na Senovážném nám. 6. v Českých Budějovicích, pořádá naučné přednášky pro veřejnost, konference, workshopy a organizuje vzdělávací programy zaměřené na různé cílové skupiny, zejména děti a studenty. Další informace jsou k nalezení na webových stránkách www.npu.cz.